

**Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету
Кафедра фінансів, обліку і оподаткування**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ
ЗАСОБАМИ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ**

*(на матеріалах Приватного підприємства сільськогосподарської
фірми «Інтерагроком»)*

Студентки 2 курсу, 709 групи
другого магістерського рівня
освіти,
заочної форми навчання
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»

Ніколаєнко
Юлії
Олегівни

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

Маначинська
Юлія
Анатоліївна

Завідувач кафедри:
д.е.н., професор

Чорновол
Алла
Олегівна

Чернівці 2024

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	9
1.1 Економічна сутність та класифікація основних засобів аграрного підприємства в умовах воєнних дій на території України.....	9
1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку та аналізу операцій з основними засобами на аграрному підприємстві.....	14
Висновки за розділом 1.....	20
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	21
2.1 Фінансовий облік операцій з основними засобами на аграрному підприємстві.....	21
2.2 Організація обліку амортизації основних засобів аграрного підприємства: податковий аспект.....	30
2.3 Облік операцій з основними засобами в управлінні аграрним підприємством.....	35
Висновки за розділом 2.....	39
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЯМИ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ В АГРОСЕКТОРІ.....	40
3.1 Економічний аналіз стану, руху та ефективності використання основних засобів на ПП СФ «Інтерагроком».....	40
3.2 Удосконалення обліку операцій з основними засобами в умовах цифровізації та застосування технологій ІІІ.....	47
Висновки за розділом 3.....	52
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що воєнний стан обумовив знищення та втрату основних засобів багатьох аграрних підприємств. Окрім того агробізнес спрямував значні зусилля на допомогу Збройним силам України (ЗСУ). Це знайшло вияв у передачі, відчуженні основних засобів та спонукало до внесення низки змін до нормативно-правового забезпечення питань обліку та аналізу операцій з основними засобами в умовах воєнних дій. Тому аспекти податкового, фінансового обліку та аналізу операцій з основними засобами є доволі актуальними в контексті відновлення агросектору після війни та реалізації сталого розвитку сільського господарства.

Спектр проблемних ділянок обліку та аналізу операцій з основними засобами включає: детальну та всебічну оцінку чинних нормативно-правових документів, що регулюють ділянку класифікації надзвичайних подій та аспекти ліквідації наслідків воєнних дій на території України; покращення класифікаційних ознак основних засобів та узагальнення інформації про них у Плані рахунків та фінансовій звітності аграрного підприємства; удосконалення обліку примусового відчуження, вилучення основних засобів, а також їх добровільної передачі в умовах воєнних дій; облікову фіксацію основних засобів, що залишилися на непідконтрольних територіях, або ж у зонах ведення бойових дій із використанням технологій ШІ та дронів на основі зарубіжних підходів.

Метою дослідження є розкриття теоретичних, методичних і практичних питань обліку та аналізу операцій з основними засобами на аграрному підприємстві, й розробка пропозицій по покращенню обліково-аналітичних аспектів на ділянці дослідження із взяттям до уваги специфіки агробізнесу.

Завдання дослідження: розкрити економічну природу основних засобів аграріїв, як об'єктів обліку та особливості їх класифікації в умовах воєнного стану; вивчення нормативно-правової основи обліку та аналізу операцій з основними засобами агробізнесу та новацій в законодавчому просторі; дослідження організації та методики фінансового обліку операцій з основними засобами на ПП СФ «Інтерагрокм»; розкриття податкового аспекту при нарахуванні амортизації основних засобів на аграрному підприємстві; дослідження місця обліку операцій з основними в системі управління аграрним підприємством в умовах воєнного стану; удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління операціями з основними засобами аграрного підприємства; проведення аналізу стану, руху та ефективності використання основних засобів на ПП СФ «Інтерагроком» за 2021 – 2023 роки; розкриття обліку операцій з основними засобами в середовищі програмного продукту «Акцент 7.40» та наведення пропозицій щодо удосконалення даної ділянки із використанням технологій ШІ та дронів.

Об'єктом дослідження є особливості обліку та аналізу операцій з основними засобами на Приватному підприємстві сільськогосподарській

фірмі «Інтерагроком», основним видом діяльності агрофірми є вирощування зерняткових і кісточкових фруктів в Чернівецькому районі.

Методи дослідження. При проведенні дослідження було використано історичний підхід, що сприяло розкриттю етимології економічного підґрунтя терміну «основні засоби». Діалектичний підхід в ході розкриття теоретичних та методичних аспектів фінансового обліку операцій з основними засобами на аграрному підприємстві. Також використано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції при економічній природі основних засобів на аграрних підприємствах. Метод порівняльного аналізу було використано при розкритті особливостей методів нарахування амортизації для різних груп основних засобів. При розкритті стану фінансового обліку операцій з основними засобами на аграрному підприємстві було застосовано евристичний метод експертної оцінки. При проведенні аналітичної оцінки стану, руху та ефективності використання МТБ агрофірмі використано методи горизонтального, вертикального аналізу та коефіцієнтний метод.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у теоретико-методичному обґрунтуванні та розробці пропозицій щодо удосконалення обліку та аналізу операцій з основними засобами на аграрних підприємствах. При проведенні у кваліфікаційній роботі дослідження отримано спектр наукових результатів, які визначають новизну, зокрема:

- в результаті дослідження організаційно-методичних аспектів фінансового обліку операцій з основними засобами запропоновано розробляти концептуальну модель електронного документообігу, яка враховуватиме стадії життєвого циклу основних засобів аграрного підприємства. Доведено, що такий підхід забезпечить врахування впливу усіх операцій з основними засобами на фінансову звітність аграрного підприємства та рівень результативності агробізнесу в цілому. При цьому застосування Журналу переміщення основних засобів сприятиме оптимізації амортизаційної політики аграрного підприємства та обчисленню доходів/збитків од ліквідації досліджуваних об'єктів;

- для удосконалення обліку основних засобів запропоновано ефективну модель відтворення сформовану на основі амортизаційних відрахувань. При цьому активне впровадження сучасних програмних продуктів у поєднанні із технологіями штучного інтелекту (ШІ), зокрема програма Evidel слугуватиме дієвим цифровим рішенням для проведення інвентаризаційної роботи на основі радіочастотної ідентифікації (RFID). Обґрунтовано, що при проведенні інвентаризації основних засобів на аграрних підприємствах, які опинилися у зонах бойових дій слід застосовувати дрони у поєднанні технологіями ШІ;

- в результаті розкриття аспектів відображення у фінансовій звітності аграріїв основних засобів, що вибули за надзвичайних подій запропоновано розширити перелік статей для узагальнення облікової інформації про суттєві доходи та витрати: 2360 «Доходи від незвичайної діяльності», 2370 «Втрати від незвичайної діяльності», 2390 «Фінансовий результат від незвичайної діяльності: прибуток». Обґрунтовано змінити

назву статей 2290, 2295, 2300, 2350, 2355, шляхом доповнення словом «звичайна» діяльність суб'єкта господарювання, що сприятиме побудові дієвої системи управління основними засобами в умовах воєнного стану.

Серед вітчизняних вчених, які досліджували напрями покращення обліку та аналізу операцій з основними засобами в умовах воєнного стану варто виокремити наукові дослідження Т.І. Вініченка, А.С. Гиленко, Т.А. Жадана, О.П. Колісник, М.В. Кравченко, Н.В. Лозової, Г.С. Майдуди, А.В. Найди, Н.Ю. Марко, Г.Є. Павлова, К.К. Приходько, Н.М. Проскуріна, Г.В. Пчелинської, М.О. Сулими, Д.Р. Смірнова, Х.С. Чигіна та інших. Досить поглибленого розкриття потребують такі ділянки, як: покращення ефективності використання основних засобів аграрних підприємств в умовах погіршення родючості ґрунтів та застарілості сільськогосподарської техніки; удосконалення системи електронного документообігу операцій з основними засобами за стадіями їх життєвого циклу та аспектів відображення узагальненої інформації про них у звітності; активне впровадження технологій ШІ та дронів під час процедури проведення інвентаризації основних засобів на непідконтрольних територіях, або на території ведення бойових дій. Оцінка підходів вчених до визначення сутності терміну «основні засоби» вказує на те, що кожен із дослідників трактує ключову категорію дослідження зі своєї точки зору. Зокрема, О.П. Колісник, К.К. Приходько та Г.Є. Павлова, А.С. Гиленко, Т.І. Вініченко вказують на матеріальну природу основних засобів як важливої складової майнового потенціалу аграрного підприємства, що складає основу його матеріально-технічної бази (МТБ) в цілому. Т.А. Жадан, Н.В. Лозова та Г.В. Пчелинська при трактуванні терміну «основні засоби» характеризують їх, як засоби праці сільськогосподарського виробничого та невиробничого характеру, при цьому акцент здійснюють на строк корисного використання таких об'єктів. Вчені схиляються до думки, що це одні із найважливіших характеристик. Окрім того науковці акцентують увагу на «незмінній» речовій формі основних засобів. Цілком підтримуємо дослідників, та вважаємо що варто обов'язково приймати до уваги вартісну характеристику об'єктів та можливість одержання економічних вигод, яка визначена чинним законодавством

1. Дослідження природи терміну «основні засоби» суто з економічної точки зору показало, що переважна більшість зарубіжних вчених роблять акцент на матеріальність природи та строк корисного використання досліджуваних об'єктів, та визначають, їх як найвагоміші характеристики. Інші звертають увагу на вартісний критерій віднесення об'єкта до складу основних засобів, незмінну речову форму та одержання майбутніх вигод од експлуатаційної програми аграрних підприємств. Опрацювання вітчизняних та зарубіжних підходів, дало змогу сформулювати у кваліфікаційній роботі наступне трактування терміну «основні засоби» – це матеріальні активи, які аграрне підприємство експлуатує в ході діяльності та які частково втрачають свої вартісні характеристики, за рахунок їх перенесення на вирощену сільськогосподарську продукцію, очікуваний термін застосування яких перевищує рік.

2. Вивчення діючої типової класифікації основних засобів дало змогу здійснити виокремлення наступного спектру таких важливих класифікаційних ознак, як: за секторами економіки (зокрема для аграрних підприємств з розмежуванням на основні засоби в рослинництві та у тваринництві); за функціональним призначенням об'єктів основних засобів; за речовою природою; за належністю й використанням; за видами. Останнє передбачає розмежування основних засобів аграрних підприємств на наступні групи: інвестиційна нерухомість; земельні ділянки; будинки та споруди; машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади та інвентар; багаторічні насадження; інші основні засоби. Щодо функціонального спрямування, то основні засоби розмежовуються на виробничі та невиробничі, зокрема перші приймають активну участь у ході сільськогосподарського циклу або ж забезпечують його. Доцільно для удосконалення класифікаційних характеристик основних засобів застосовувати такі, як: «за шляхами фінансування експлуатаційної програми», «за природою відображення амортизації», «за місцем перебування в умовах воєнного стану».

3. Опрацювання діючого нормативно-правового забезпечення обліку та аналізу операцій з основними засобами на аграрних підприємствах показало, що дана ділянка першочергово регулюється Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (зі змінами внесеними Наказом Міністерства фінансів України №148 від 26.05.2022р.). Щодо актуальних тенденцій для аграріїв, то з 01 жовтня 2024 року аграрні підприємства мають змогу здійснювати придбання землі на аукціонах. Саме 01 жовтня 2024 року в Україні відбувся перший аукціон щодо оренди державних земель в рамках проєкту «Земельний банк». До завершення 2024 року Фонд державного майна України планує виставити на аукціон в он-лайн форматі біля 100 тис. га сільськогосподарських угідь державної власності у двадцяти областях України. Для ПП СФ «Інтерагроком» це доволі актуально, оскільки агрофірма спеціалізується на вирощуванні зерняткових культур (яблунь) у сільській місцевості тому земля є найважливішим елементом основних засобів агрофірми. Ще однією новацією в законодавстві стало затвердження Наказу Міністерства фінансів України від 09.08.2024р. №400 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України» затверджено нові форми податкових накладних (ПН) та розрахунку коригування (РК) кількісних і вартісних показників до ПН. Зокрема форма ПН у новій редакції доповнена таким реквізитом, як проставлення ознаки «власна сільськогосподарська продукція» у разі складання ПН за операцією з постачання на митній території України та/або вивезення за межі митної території України власної аграрної продукції (пп. 14.1.33-1 ПКУ), що класифікується за кодом УКТ ЗЕД. Зазвичай «вхідний» ПДВ включається до первісної вартості лише, якщо основні засоби купує аграрне підприємство, яке не є платником цього податку. Але є випадки, коли ПДВ потрапляє у первісну вартість основних засобів і в платника, зокрема коли аграрне підприємство планує

використовувати придбані основні засоби у неоподатковуваній або негосподарській діяльності.

4. Розкриття особливостей організації та методики фінансового обліку основних засобів дає змогу зробити висновок, що вагомими проблемами, на думку О.В. Селезневої, О.В. Кравченко при організації обліку основних засобів у сільському господарстві є: відсутність методики відображення ремонтів (у розрізі їх видів); відсутність відображення показників нормативного терміну служби та строків корисного використання основних засобів; відсутність концептуальної моделі документообігу щодо наявності та руху основних засобів. Тому вітчизняні вчені пропонують розробляти концептуальну модель документообігу, яка буде брати до уваги рух основних засобів аграрного підприємства. Саме такий підхід до побудови моделі документообігу «за стадіями життєвого циклу основних засобів» на аграрному підприємстві. Це сприятиме врахуванню впливу всіх господарських операцій на фінансову звітність сільськогосподарського підприємства та рівень рентабельності господарської діяльності. Окрім того, такий підхід сприятиме додержанню норм щодо щомісячного відображення амортизації та визначенню доходів/збитків від ліквідації основних засобів. Окрім того низки змін потребують первинні документи з обліку основних засобів. Також проблемною ділянкою в умовах воєнного стану є відображення у фінансовій звітності аграрних підприємств результатів вибуття основних засобів внаслідок незвичайних подій. У формі №2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) не передбачено відповідних статей, тому пропонуємо використати підхід вітчизняної науковиці Г.В. Пчелинської та збільшити перелік додаткових статей, для відображення суттєвих доходів та витрат: 2360 «Доходи від незвичайної діяльності», 2370 «Втрати від незвичайної діяльності», 2390 «Фінансовий результат від незвичайної діяльності: прибуток». До того ж у назви статей 2290, 2295, 2300, 2350, 2355 доцільно додати слово «звичайної» діяльності.

5. Ділянка фінансового обліку операцій з основними засобами на ПП СФ «Інтерагроком» здійснюється в рамках чинного нормативно-правового простору на рахунках класу 1 «Необоротні активи», зокрема на агрофірмі відкрито наступні субрахунки: 103 «Будинки та споруди», 104 «Машини та обладнання», 105 «Транспортні засоби», 106 «Інструменти, прилади та інвентар», 108 «Багаторічні насадження (плодоносні рослини)», 109 «Інші основні засоби». Згідно Наказу про облікову політику №4-Г від 01 січня 2024 року на досліджуваній агрофірмі застосовують наступні методи нарахування амортизації: для основних засобів нарахування амортизації здійснюють на виконання вимог Розділу XX., п/р 4, п.6 абз.6 – прямолінійним методом, для транспортних засобів – метод прискореного зменшення залишкової вартості. Для удосконалення обліку основних засобів вітчизняні науковці пропонують застосовувати модель відтворення основних засобів за рахунок амортизаційних відрахувань для аграрного підприємства. Обліковий цикл на агрофірмі комплексно автоматизований на основі використання програмного продукту «Акцент 7.40». Проте в умовах

сьогодення активне впровадження цифрових програмних продуктів у поєднанні із технологіями ШІ зокрема – Evidel є ефективним програмним рішенням для інвентаризації основних засобів на основі RFID (радіочастотної ідентифікації). Для аграрних підприємств, що розміщені на непідконтрольних територіях, або в зонах бойових дій пропонуємо проводити інвентаризацію із застосуванням дронів у поєднанні з технологіями ШІ. Також ефективними є пропозиції щодо розробки моделі електронного документообігу на ділянці з основними засобами. Пропонуємо на ПП СФ «Інтерагроком» впровадити Журнал переміщення основних засобів, що сприятиме управлінню «життєвим циклом» основних засобів аграріїв.

6. Здійснений комплексний аналіз операцій з основними засобами на ПП СФ «Інтерагроком» за 2021 – 2023 роки показав, що технічний стан досліджуваних об'єктів знаходиться у практично зношеному стані. В динаміці залишкова вартість основних засобів за 2022 рік склала 3206,10 тис.грн, що на 910,60 тис.грн. (або 22,12%) менше за рівень 2021 року, а в 2023 році – 1400,20 тис.грн., що на 1805,90 тис.грн. (або на 56,33%) менше однойменного показника 2022 року. Вартість основних засобів, що надішли на агрофірму у 2021 році склала 986,00 тис.грн, а у 2022 році – 1287,10 тис.грн, що на 301,10 тис.грн. перевищує показник 2021 року. Ефективність використання основних засобів, що знаходить вияв у показниках фондівдачі та фондомісткості доволі суттєво погіршилася у звітному 2023 році. Зокрема фондівдача за 2023 рік на 24,15% від рівня 2022 року, у свою чергу зрозуміло, що збільшилося значення фондомісткості на 31,85% у порівнянні з попереднім періодом.

7. Оцінка проблем побудови ефективної системи управління ефективністю використання основними засобами потребує аналізу кожної їх групи. Одним із важливих елементів основних засобів на ПП СФ «Інтерагроком» є земельні ділянки під яблуневими садами. Рівень родючості землі чинить безпосередній вплив процес вирощування зерняткових плодів. Активне застосування хімізації, меліорації та механізації може або забезпечити покращенню родючості ґрунту або ж навпаки погіршити його якісні характеристики. Для подолання такої ситуації та покращення ефективності використання земельних угідь пропонуємо ПП СФ «Інтерагроком» вжити низку заходів економічного, технологічного та організаційного характеру. Зокрема до першої групи слід віднести: покращення цінової політики та підвищення інвестиційної привабливості фірми на аграрному ринку; до другої: якісні селекційні роботи, застосування ефективних ресурсозберігаючих технологій; до третьої: оптимізація структури сільськогосподарського виробництва.

8. Підвищення ефективності використання основних засобів на ПП СФ «Інтерагроком» знаходиться у прямопропорційній залежності з активною частиною основних засобів, що першочергово визначається робочою сільськогосподарською технікою. Низку резервів покращення ефективності використання основних засобів умовно можна розподілити на три групи, а саме: технічне покращення основних засобів (переозброєння на

основі комплексної автоматизації; заміна застарілої техніки та модернізація обладнання агрофірми); збільшення тривалості роботи сільськогосподарської техніки (ліквідація незадіяного обладнання; зменшення термінів здійснення ремонтних робіт; зменшення простоїв, як цілозмінних так й в середині зміни); покращення організації та управління сільськогосподарським вирощуванням зерняткових плодів: збільшення проектної продуктивності основних засобів, які експлуатуються в господарському циклі; покращення забезпеченості агрофірми матеріально-технічним ресурсним потенціалом. Одним із першочергових напрямів покращення ефективності використання основних засобів аграрного підприємства є збільшення обсягів вирощування сільськогосподарської продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII. Дата оновлення: 21.08.2024. № 3916-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
2. Податковий кодекс України : Закон України від 28.11.2020 № 1005-XI
Дата оновлення: 03.09.2023 № 3325-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві : Закон України від 16 січня 2020 року. № 466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 19.07.2022. № 2435-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
5. Про внесення змін до Наказу Міністерства фінансів України від 09 серпня 2024 року №400 : наказ Міністерства фінансів України №148 від 28.08.2024р. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1343-24#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
6. Витрати: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 : наказ Міністерства Фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 29.09.2020. №558. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
7. Державний класифікатор України: Класифікація основних фондів : Наказ Державний комітет України по стандартизації, метрології та сертифікації від 19 серпн. 1997 р. №507 URL: <http://uazakon.com/document/spart79/inx79711.htm>(дата звернення: 15.10.2024).
8. Деякі питання здійснення повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2012р. №998. Дата оновлення: 26.01.2022. №61. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998-2012-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.10.2024).
9. Загальні вимоги до фінансової звітності : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 : наказ Міністерства Фінансів України від 07 лют. 2013 р. №73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 17.10.2024).
- 10.Зменшення корисності активів: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 : наказ Міністерства Фінансів України від 09 груд. 2011 р. №1591 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05> (дата звернення: 18.10.2024).
- 11.Кодекс Цивільного захисту України : Закон України від 17.06.2020р. № 720-IX Дата оновлення: 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 18.10.2024).

12.Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів : Наказ Міністерства Фінансів України від 10.11.2009 р. № 1307 URL: <http://www.minfin.gov.ua/control> (дата звернення: 19.10.2024).

13.Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності : Наказ МФУ від 22.12.2008 р. № 1524 : за станом на 15 лют. 2010 р. №72 URL: <http://www.dtk.com.ua/show/2cid07684.html> (дата звернення: 19.10.2024).

14.Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Лист Державної податкової служби України від 27.01.1998р. № 759/10/20-2117. URL: <http://prou4ot.info/index.ph> (дата звернення: 18.10.2024).

15.Міжнародний стандарт фінансової звітності 36 (МСФЗ 36) «Зменшення корисності активів» URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_023 (дата звернення: 18.10.2024).

16.Непоточні активи, утримані для продажу та припинена діяльність : Міжнародний стандарт фінансової звітності (IFRS) IAC 5 URL: [www1.minfin.ru/img/MSFO\(IFRS\)](http://www1.minfin.ru/img/MSFO(IFRS))(дата звернення: 17.10.2024).

17.Основні засоби : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7: наказ Міністерства Фінансів України від 07 лют. 2013 р. №73. (Дата оновлення: 26.05.2022р. №148). URL: (дата звернення: 18.10.2024).

18.Основні засоби: Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (IAS) 16 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 18.10.2024).

19.Оренда: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 : наказ Міністерства Фінансів України від 28.07.2000 р. № 181. Дата оновлення: 19.01.2023. №30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text> (дата звернення: 22.10.2024).

20.Оренда: Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 17 URL: www.minfin.gov.ua/file/link/file/ias-17.pdf (дата звернення: 17.10.2024).

21.Перелік типових документів, що створюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, організацій і підприємств, із зазначенням термінів зберігання документів : Наказ Державного комітету архівів України від 26.11.2001 N 93 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1023-01> (дата звернення: 22.10.2024).

22.Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ МФУ від 24.05.1995р. №88 : за станом на 08 литоп. 2010 р. № 1372 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.10.2024).

23.Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації : Наказ МФУ від 26.01.2001 № 49/121 : (дата оновлення: 19.02.2013). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01> (дата звернення: 21.10.2024).

24.Порядок обліку пожеж та їх наслідків : постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003р. №2030. Дата оновлення: 07.04.2023р. №313. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2030-2003-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.10.2024).

25.Про примітки до річної фінансової звітності : Наказ МФУ від 29.11.2000 № 302. Дата оновлення : 09 груд. 2011 р. № 1291 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00> (дата звернення: 23.10.2024).

26.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та інструкції по його використанню : наказ Міністерства Фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення: 10.01.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення: 20.10.2024).

27.Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 року № 879, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30 жовтня 2014 року за № 1365/26142. Дата оновлення : 26.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 18.10.2024).

28.По застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку : Наказ МФУ від 29.12.2000 р. №356 URL: <http://minfin.com.ua/taxes> (дата звернення: 17.10.2024).

29.Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ МФУ від 24.05.1995р. №88 : за станом на 08 литоп. 2010 р. № 1372 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.10.2024).

30.Положення про порядок визначення амортизації та віднесення амортизаційних відрахувань на витрати виробництва (обігу) : Постанова КМУ від 06.09.1996 р. № 1075 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1075-96> (дата звернення: 19.10.2024).

31.Переліку типових документів, що створюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, організацій і підприємств, із зазначенням термінів зберігання документів : Наказ Державного комітету архівів України від 26.11.2001 N 93 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1023-01>(дата звернення: 19.10.2024).

32.Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства : Наказ МФУ від 06.03.2024 р. № 111 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#Text> (дата звернення: 21.10.2024).

33.Василішин С.І. Обліково-аналітичне забезпечення в системі ризиків та загроз економічної безпеки аграрних підприємств України: монографія, Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 419 с.

34.Волошина О. Управлінський аспект обліку основних засобів підприємства. 2023. С.103 – 104. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16885/1/PIONBUG_2020_P103-104.pdf (дата звернення: 15.10.2024).

35.В Україні відбувся перший аукціон з оренди державної землі. UA. News. Жовтень 2024. URL. <https://ua.news/ua/ukraine/v-ukrayne-proshel-pervyj-auktsyon-po-arende-gosudarstvennoj-zemly> (дата звернення: 03.10.2024).

36.В Україні провели перший аукціон з оренди держземлі в рамках проєкту «Земельний банк». 01.10.2024. URL: https://lb.ua/economics/2024/10/01/637615_ukraini_proveli_pershiy_auksion_z.ht ml (дата звернення: 23.10.2024).

37.Гресь О.А. Вибір оптимального методу нарахування амортизації основних засобів в умовах реформування бухгалтерського обліку. Торгівля і ринок України. Тематичний збірник наукових праць з проблем торгівлі і громадського харчування. Випуск 12. Том 4. Дніпро: ДДУЕТ, 2019. С. 138 – 144.

38.Губіна І.В. Основні засоби під час війни: облік, амортизація, уцінка, ліквідація : офіційний web-сайт 7eminar.com. URL: https://storage.7eminar.ua/content/record/2522/prezentatsiia_OZ_pid_chas_viiny_Hubina.pdf (дата звернення: 17.10.2023).

39.Євтушенко С.М. Облік безоплатно отриманих основних засобів на торговельних підприємствах. Організаційно-економічні проблеми розвитку АПК. У чотирьох частинах. Ч.3: «Фінанси і фінансова інфраструктура АПК». Київ : ІАЕ УААН, 2021. С.358 – 362.

40.Жадан Т.А., Лозова Н.В. Економічна сутність основних засобів підприємства: обліковий аспект. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 8. 2023. С.1112 – 1116.

41.Жук В.М. Бухгалтерський інжиніринг. Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці: збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 лютого 2023 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. Б.В. Мельничук. Київ. : ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2023. – 534 с. С.51-54.

42.Замлинський В.А. Облік і фінанси АПК: освітній портал. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/oblik-osnovnih-zasobiv-dokumentuvannya-gospodarskih-operaciy.html> (дата звернення: 15.10.2024).

43.Задорожний З.М., Муравський В.В., Костецький Я.В. Удосконалення обліку необоротних активів у системі ефективного управління ними. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Том 5(46). 2022. С. 149 – 160.

44.Карєв В.П. Продаж об'єктів основних засобів. *Школа бухгалтера*. № 1. 2022. С.3-6.

45.Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : посібн. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2019. 347 с.

46.Колісник О.П., Приходько К.К. Облік і контроль основних засобів в умовах воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія Економіка та управління. №7. 2023. URL: https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_7_2023 (дата звернення: 03.10.2024).

47.Концева В.В., Бойко Н.В., Масалітіна В.В. Облік і документування амортизації необоротних активів з використанням інформаційних технологій. *Економіка та суспільство*. Випуск 35. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1067> (дата звернення: 26.09.2024).

48.Кроп О. П. Удосконалення організації обліку основних засобів. *Економічні науки : Збірник наук. праць*. Луцьк : Луц. нац. техн. ун-т. 2021. Вип. 10 (37), ч. 3. С. 380-386

49.Кравченко М.В. Управління та облік основних засобів на підприємстві. *Економіка і суспільство*. Випуск №5. 2022. С.425 – 430.

50.Кравченко О.В., Селезнева О.В. Стан розвитку обліку та контролю основних засобів на вітчизняних підприємствах на напрями їх удосконалення. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*, №2. 2022. С.9 – 16. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/2_2022/1.pdf (дата звернення: 23.10.2024).

51.Левитан О. М. Облік наявності та руху основних засобів. Документальне оформлення руху основних засобів // *Діло*. 2020. №44. С.2 – 3.

52.Лозінський А.В. Вилучення автобусів для потреб ЗСУ: чому законодавство потрібно вдосконалити? *Правда*. Січень 2023. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/01/20/7385609/> (дата звернення: 18.10.2024).

53.Лучко М.Р. Облік монтажних робіт. *Дебет-Кредит*. 2021. №11 URL: <http://online.dtki.ua/Book/52607ae2-8ba3-4c73-9194-ceaa021/navPoint-9> (дата звернення: 17.10.2023).

54.Майдуда Г.С. Амортизація основних засобів сільськогосподарських підприємств в умовах податкового кодексу. *Економіка та держава*. №1. 2022. С.68 – 71.

55.Матієшин М. М. Нормативно-правове забезпечення обліку консервації основних засобів будівельних підприємств. *Фінансово-економічні напрями розвитку менеджменту, обліку та аудиту : зб. тез наук. роб. уч. Міжнар. наук.-практ. конф. (21-22 березня 2022 року) / ГО Центр економічних досліджень та розвитку : у 2-х частинах*. Одеса : ЦЕДР, 2022. Ч.2. С. 36-38.

56.Михайлова Т.П., Наумчук О.А. Необхідність та шляхи інтеграції бухгалтерського і податкового обліку операцій з основними засобами. *Фінанси, облік, банки. Збірник наукових праць*. Випуск. 6. Дніпро: ДНУ, 2021.С.259-262.

57.Моссаковський В.Б. Шляхи удосконалення обліку у сільськогосподарських підприємствах. Облік і фінанси АПК: освітній портал. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/shlyahi-udoskonalennya-obliku-u-silskogospodarskih-pidpriemstvah.html> (дата звернення: 23.10.2024).

58.Муріна Т.С. Шляхи ефективності використання основних засобів на промисловому підприємстві. *Держава та регіони*. 2020. №6. С.387-390.

59.Найда А.В., Чигіна Х.С. Науково-методичні аспекти аналізу основних засобів. *Economic Bulletin of the Black Sea Littoral*. 2022, Issue 3. С. 59 – 67.

60.Наумчук О.А. Основні засоби: методика обліку і формування облікової політики URL: www.diser.com.ua/contents/36674.html (дата звернення: 19.10.2024).

61.Олексюк Н.В., Звірюк О.Р. Облік і оподаткування операцій з основними засобами в умовах МСФЗ та національного податкового законодавства. *Економічний простір*. №180. 2022. С. 202 – 207.

62.Облік надходження основних засобів на підприємство. *Податки & Бухоблік*. Листопад. 2021. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/november/issue-94/article-32187.html>

(дата звернення: 22.10.2024).

63.Павлова Г.Є., Гиленко А.С., Вініченко Т.І. Методи нарахування амортизації на сільськогосподарських підприємствах у системі бухгалтерського обліку. *Інвестиції: практика та досвід*. №7. 2023. С.50 – 53.

64.Павлюк І. Кореспонденція рахунків як основа організації та ведення раціонального бухгалтерського обліку основних засобів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2021. №9. С.18 – 24.

65.Панасенко А.П. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському обліку. *Держава та регіони*. 2020. №3. С.407 – 410.

66.Петренко А.Я. Організація обліку основних засобів та шляхи її вдосконалення. *Мукачівський державний університет*. 2022. № 18. С. 994 – 1001.

67.Поліщук І.Р., Назарук І.А. Удосконалення внутрішнього контролю операцій з нерухомістю : організаційно-методичний підхід // *Вісник ЖДТУ*. 2019. №4 (58). С. 111 – 115.

68.Попова В.Д., Петренко А.Я. Організація обліку основних засобів та шляхи її вдосконалення. *Економіка і суспільство*. Випуск 18. 2018. С.994 – 1001.

69. Павлюк І. Кореспонденція рахунків як основа організації та ведення раціонального бухгалтерського обліку основних засобів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2021. №9. С.18 – 24.

70.Пиріжок С.Є. Нормативно-правове регулювання обліку експлуатації та вибуття основних засобів. *Вісник ЖДТУ*. 2022. №1 (59). С. 160 – 162.

71.Програма «Акцент - бухгалтерський облік для сільгосппідприємств». Огляд програми. URL: <https://www.serdnik.com/kopiya-akcent-buh-oblik-sx-pidpr> (дата звернення: 17.10.2024).

72.Проскуріна Н.М., Марко Н.Ю. Економічна сутність основних засобів. Дослідження науковців та нормативно-правові акти. С. 38 – 43. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v37/8.pdf> (дата звернення: 03.10.2024).

73.Пчелинська Г.В. Особливості обліку вибуття основних засобів в умовах воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*. №51. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2462> (дата звернення: 03.10.2024).

74.Радіонова Н.Й., Ременюк Л.М. Шляхи удосконалення обліку і контролю основних засобів. *Ефективна економіка*. №11. 2022. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4522> (дата звернення: 03.10.2024).

75.Сулима М.О., Смірнов Д.Р. Облік основних засобів підприємства в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. Випуск. 70. 2023. С.188 – 193. (дата звернення: 03.10.2024).